

Elkopott szinfoltok, eltűnt budai figurák

— Emlékeimből —

Itt éltek közöttünk, mindnyájunk budai gyermekkorától. Odatartoztak Buda különös, kedves polgári világához, vagy talán helyesebben: Buda tartozott hozzájuk. Nem ők éltek Budán, hanem Buda élt bennük. Ha egy eltűnt közülök, — már hiányzott, pedig még élt a többi. Örökkéélőknek hittük őket, illetőleg bizonyára soha senkinek eszébe nem jutott, hogy ők is elmehetnek oda, ahova csak az Emlékezés követheti őket.

És ime egyszerre csak azon kapja rajta magát az egykori „budai kisfiú”, hogy egyik öreg sem él már. Eltűntek és emlékekké váltak. Nem voltak ismeretes emberek, jelentéktelen figurák, de amikor eltűntek, nagyon hiányoztak.

*

Vajjon ki emlékszik még az öreg-öreg néniére, aki ott ült a Lánchid budai hidfejenél, nyáron egy kis zsámolyon, télen is ugyanott, csak hogy akkor a zsámolyon ócska szövettel bevont párna, lábait pedig gyékényszőnyeg volt. Ha az eső szemelt, vagy havazott, nagy, lábassal ernyő alatt üldögélt a néni. Borsos pogácsát és borsos-méntás mézeskalácsot

árult és állandóan tarka harasz-pamutból horgolt különböző, csodálatos holmikat, úgymint kisgyerekeknek való topánkát, kéket, (benne sárga zsinórral), petróleumlámpa és gyertyatartó alá való piros tálcát, lámpaüvegre való bojtos „lámpasipkát”, öreg uraknak való papucsot és bojtos házsisipkát, kutyára való takarót és enyéb ily hasznos és jeles ódon budai holmikat. „Die Gräfin!” — mondták jelentősen a budai öregek tisztelettel köszöntötték a nénit, akinek csodaszép, finom vonásaira, könyöki erő, kis pelleringallérjára jól emlékezünk. Ott láttuk őt 1890-től kezdve. 1910-ben már nem ült a zsámolyon. Ki volt Egyesek szerint egy budai gróf aggkori kedvese, mások szerint egy grófnő tükösk szerelmének gyermeke.

*

Ki emlékszik a morcos, vén olasz rokkantra, aki 1910 táján még ott állta Silbakot a Várkerthben. Fekete bőrparatallérját a vállán keresztülvetve, viselt görbe, invalidusi kardja volt. Falábba kocogott, félkarja és félszeme hiányzott.

Lombardiai olasz volt, az ausztriai hadak elleni vereséget 1849-ben, büntetésből besorozták az osztrák ármádiába és 1862-ben, a dán háborúban rokkant meg. Csak olaszul tudott és bagózott. Kicsi, mérges, göndör, őszhajú emberke volt, jobb fülcimpájában fölbevalót viselt.

*

Ki emlékszik még a budai öregurra, aki a Verbőczy utca régi státus börtönében, a Stockház egyik hivatali szobájában, egy földszinti ablakban, minden téli estén látható volt. Zsinóros magyar ruhában járt, viaszgyertya mellett lúdtollal írt és fatokos porcellán kalamárisa volt. Még élt az öreg várbeli papirkereskedő, az öreg Érczhegyi. Boltjában fakalamárist, lúdtollat és viaszgyertyát lehetett kapni. Azt a néhány tucat tollat a Stockház ablakában irogató öregúrnak tartogatták. Állítólag az utolsó tollat az öregúr vette meg és rövidre rá meghalt.

*

És hol van a „Lovag”? Ott lakott a Verbőczy utca egy furcsa bolthajtásos, óriási szobájában. Alacsony, széleskarimájú, szürke cylinderben sétált, magas-sarkú, kecsége orrú cipőt hordott. Szobájából csodálatos zongorajáték hallatszott ki. Lisztet, Chopint, Csajkovszkit játszott. Pajkos kölykök kicsúfolták négyszögletes üvegű pápaszeme és lobogó hosszú haja miatt. Ilyenkor elefántcsontgombos bojátval fenyegette meg a fickókat.

*

Hol van a két mérges testvér? — a sovány magas és a kövér kicsi két vénkisasszony? A régi Sikló pénztároskisasszonyai voltak. Az egyik fent, a másik lent a pénztárban s örökké veszekedtek. Reggel együtt mentek a Siklóhoz, hogy odáig is veszekedhessenek

egymással; este megvárták egymást, hogy hazáig veszekedhessenek. Mégis, amikor az egyik meghalt, a másik bánatában utána halt. Egész Buda ismerte őket.

*

Hát a „Frau Nyúl”: Nyúl néni, a kávé sem áll a Fortuna utcában, a régi Fortuna házban levő kis Fortuna kávéház előtt, mint ezt 1913-ban még megtette. Kiállott a kiskapura, mellette ült a küszöbön vén sárga kandurja. A kis kávéház zenélő órája muzsikált, a biliárdon csattogtak a golyók. Ma trafik van a „Fortuna kávéház” helyén.

*

B... úr, a számtiszt sem énekelget a „Fehér Galamb”-nál szép téli esteiken. Koromfekete, dús üstököt és nagy pofaszakállt viselt, a bajuszát borotválta. Ő volt a várbeli aranyifjúság vezére, ő volt az elpusztíthatatlan budai jókedv. Fiatalon esett el az orosz harctéren. Ma, ha még élne, gondokkal küzködő, kopaszodó, szürkülő családapa lenne és nem énekelgetne a Fehér Galambnál. Így, holtan örökifjú maradt.

Bevilaqua-Borsódi Béla